

מזת'קזת הכרשה

וואס דורך איר שפירט מען די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגאון רבי מנחם ברוך יאזעע שליט"א בעל 'מתיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

מלים שיכולות להחריב עולמות

משה רבנו אמר לקרח ועדתו "בקר וידע ה' את אשר לו" ומוכא במדרש לקח טוב שמשה נתן להם זמן לחזור בתשובה, היות שבאותו זמן הם היו גסוקים באכילה ושתיה, יש כאן יסוד עצום; לפעמים אדם נמצא במצב שהוא לא שולט בעצמו, או בגלל שהוא בזמן של גאון או בזמן של כעס ומתוך כך הוא מזלזל או מחליש דעת של אחרים, וכמו שאמרו חז"ל 'אל תרצה את חברך בשעת כעסו', ובכדי להנצל מכך צריך לעבד עם עצמו בזמן של שלווה ורגע, וכן לא לבוא למצב של אבוד עשתונות והתפרצות על אחרים שאזי אפטר לעשות טעויות שקשה להחזיר אותם.

ונביא כאן ספור נפלא בענין זה, וכן ספר בעל המעשה:

מאז שאני זוכר את עצמי אני אדם טוב ושמח, אולם כל זה כשהכל הולך כשורה, אבל כאשר מישוה עשה נגד רצוני או כל דבר אחר שהכעיס אותי הייתי שובר את הפלים, פשוט לא יכלתי לשלט בעצמי ובמלים החדות שיצאו מפי, רציתי להגמל ממדה רעה זו אולם הייתי שקוע בדברים שביזיון, ומרב מרוצת הזמן לא טפלתי בפעם הקמור שהיה לי בכלל ובמלים שפרצו מפי בזמן כעס בפרט, לפני שהתחננתי הסתדרתי מצדן עם החברים, חוץ מכמה בודדים, אולם אחרי החתנה היה קשה מאד לבני ביתי עם הכעסים שלי.

כבר אמרו חז"ל שאין אדם רואה נגעי עצמו, התעלמתי מזה, ומול עיני עמדו רק הדברים הטובים שאני עשה,

<<

לקח מהפרשה

שתיקה - ההצלחה הגדולה

אפשר לומר שעטיפת הטלית - הכתובה בסוף הפרשה הקודמת - שומרת עלינו מטעותו של קרח, שכאשר מתעטפים בציצית אנו מכסים את הראש, וזה מסמל על שמירת העינים והמחשבה שאנו גודרים את עצמנו עם הטלית שלא להסתכל ולא להתעניין עם מה שמחוץ לתחומנו. ובכל בקר לפני שאנו מתחילים את היום אנו מתעטפים בטלית, ללמדנו שזה יסוד ההצלחה לכל היום: אתה רוצה שיהיה לך יום טוב - תתמקד בעצמך

- אל תתעניין מה שיש אצל אחרים ואל תחפש לשלט ולהביע דעה בכל תחום.

עקר המחלוקות והבעיות נובעות מכך שאדם חושב שהוא צודק והוא מביע את דעתו ומתעקש על דבריו, וכבר אמרו חז"ל: "מה אמנותו של האדם בעולם הזה, ישים עצמו כאלם" (חלין טס). נכון שכלנו חכמים ונבונים, אך כבר אמרו חז"ל (אבות פ"א): "סיג לחכמה שתיקה", וכן אמרו (מגלה יח): "מלה בסלע משתיקה בתרין".

זה יסוד התגיון, כמו שאמרו בגמרא (מנחות כט): שכאשר משה רבנו עלה למרום הוא ראה שהקב"ה קושר כתרים לאותיות, וה' אמר לו שכתרים אלו

פרשתנו פרשת קרח מלמדת על חמרת המדות הרעות עד היכן יכול להגיע מי שהוא כפוי טובה, וכן מי שמחפש לשלט ואינו מקבל בהכנעה מגדולי הדור, ונבאר את הדברים בסיעתא דשמיא: במדרש תנחומא מוכא שעקר מחלקתו של קרח היתה על כך שמנו את אליצפן בן עזיאל לנשיא ולא אתו, והינו, שקרח לא היה מרצה במה שיש לו ולא היתה לו עין טובה לראות טוב, ולכן תמיד הוא ראה מה קפחו אתו ומה

חסר לו, כמאמר חז"ל "קרח, עינו הטעתו".

וכן דתו ואבירם, תמיד היו להם תלונות בינם לבין עצמם וכן כלפי

משה, כמוכא בריש חמש שמות שגם בתוך גלות מצרים התאוננו על משה כי הם חשבו שהם צריכים להנהיג את העם, כמו שאנו רואים בפרשתנו. ואלו קרח ועדתו היו משכילים שלמרות החכמה והפטרון המברך שיש להם, למרות שבאמת הם יכולים להנהיג את העם - התקון שלהם עכשו לקבל ממשה רבנו בהכנעה, וכן להתמקד בטוב המרבה שכן יש להם - הם לא היו חוטאים ונופלים לשאול תחמית.

במדרש מוכא שקרח חלק על משה רבנו בענין הציצית, ולפי מה שבארנו

<<

הוא גר ואיזה ילדים מצלחים יש לו; איך השני יודע ללמד טוב, איזה פשרונות יש לו - אזי הוא לא חי את עצמו את ההצלחות הגדולות שיש לו - כי הוא שקוע באחרים ועינו צרה בהצלחותיהם.

וזה גם היסוד של שמירת עינים, ה' מצוה אתנו בעשרת הדברות: "לא תחמד בית רעה לא תחמד אשת רעה... וכל אשר לרעה", מרב אהבת ה' אלינו הוא אומר לנו: אל תתענגו מה יש לאחרים ואל תחפש שיהיה לך את מה שיש לשני כי הבאתי לך את מה שהכי טוב עבורך, דוקא הילדים השוכבים שלך הם ההצלחה שלך, תעבד עם עצמך איך לרומם אותם, להשאר רגוע ושליו אתם, ואם תצליח למרות כל הקשי שפדבר - אתה תרוה מהם רב נחת.

וזה בכל תחום בחיים, אדם שכל דבר מסקרן אתו הוא מחפש תמיד להשלים את תאוות לבו ותמיד הוא ירגיש שהוא בחסר, כי אצל אחרים הכל נראה ירק ונוצץ יותר. ובכדי להנצל מכה ראוי לומר בפה מלא; 'אני שמח שיש לשני טוב, אני מבקש מה' שיתן לו עוד ועוד טוב, וכן שאני אראה את כל הטוב המרבה שה' נתן לי'.

כל ילד הוא עולם מלא, שבונים אתו כתבונה עם הרבה סבלנות ומאור פנים.

החכמה לעבר את העולם הזה בשקט, לא לחפש לחנוך את כלם, לא להשתלט בכל דבר ולא להתענג במה שקורה אצל אחרים. משה רבנו לא רצה להנהיג, הוא היה רעה צאן הוא עסק בעבודת ה' בשדה. וכך גם דוד מלכנו, כמו שנאמר "מאחר עלות הביאו" - ה' מחפש דוקא את האנשים הצנועים שחיים את הקב"ה

ואת כל הטוב שיש להם.

המורם מכל האמור: פרשת קרח הנה למוד עבור כל אחד ואחד מאתנו, לא להיות כקרח, לא לחפש ולשאל למה הוא קבל את הנשיאות ואני לא, למה לו יש ולי אין; אלא אדרבא, לפקח עינים ולראות כמה טוב יש לנו: ב"ה אנו בריאים, אנו יכולים לחשב ולדבר מהקב"ה, אנו זוכים לעסק בתורה הקדושה ולקיים מצוות, יש לנו היכן לגור יש לנו משפחה וחברים טובים, אנו זוכים להסתופף בצלם של רבותנו הקדושים ולקבל מהם דעת ה' ועין טובה.

וכאשר אדם שמח עם עצמו הוא לא מחפש מה צריך לתקן אצל אחרים, כמאמר המשנה (נגעים א) שבחגים ואצל חתן לא רואים את הנגעים - בזמן של שמחה אדם לא רואה חסרונות - אדם ששמח וטוב לו הקששים שסביבו מתגמדים לעמת הטוב המרבה שהוא מרגיש שה' מרעיף עליו, וגם אם הילדים נוהגים שלא כראוי הוא לא שובר את הכלים, הוא מחנך אותם בחכמה ושליו ולא בכעס כי הוא מבין שכל ילד הוא עולם מלא, ולא מחריבים עולם [שאין ערך לטוב שבו] בגלל דבר קטן, אלא אדרבא, בונים אתו בתבונה עם הרבה סבלנות, וזה שידך גם כלפי האשה וגם אצל החברים.

אדם שרואה את הנגון המיוחד שבו והוא מרגיש ספוק עצמי - הוא גם יראה את הנגון המיוחד שאצל אחרים, והוא ירומם אותם הלאה ויפתח את הטוב עוד ועוד - וכאשר הילדים והאשה רואים את האפי הטוב של האבא זה חודר להם והם דבקים בדרכיו הטובות.

מיעדים עבור רבי עקיבא שעתיד לדרש על כל אות ואות תלי תלים של הלכות. התגין מסמלים לדברים שלא נאמרו - לשתיקה והם הכתר של אותיות, כי השתיקה הנה דבר גדול מאד, עד כדי כך שכאשר שמע זאת משה הוא בקש מה' ברב ענותנותו, שהתורה תמסר על ידי רבי עקיבא ולא על ידו.

וזה מה שהתורה מדגישה אצל השבעים זקנים, שלמרות שהיו גדולים וצדיקים וה' בחר בהם להיות נביאים, בכל זאת, כאשר הסתיימה שליחותם הם לא התנבאו עוד (לפי דעה אחת), היות שהחכמה הגדולה הנה לעשות את רצון ה' ולא לחפש את הכבוד שלנו, ואם רצון ה' שפעת אני אעמד בצד - אז זה מה שאעשה.

יש כאן יסוד עצום לחיים: אדם בטוח שאם הוא ידבר שאם הוא ינהל, הכל יהיה מצלח והוא מחפש להשליט את דעתו בכל מקום, וכאשר לא עושים כמותו הוא מתאכזב ומתמלא בטענות, אולם האמת שדוקא השתיקה וההצטננות היא ההצלחה הגדולה.

וענין זה שידך גם בחנוכה, ודאי שאדם צריך לחנוך ולהשקיע, אבל אסור שזה יבוא בהרגשה של כעס ולחץ. שלמה מלכנו מלמדנו: "חנוך לנער על פי דרכו" - כל ילד הוא עולם אחר עם כוחות נפש אחרים, עם נטיה לדברים מסוימים - ואנו כהורים צריכים לדרש מהילד לפי מה שהוא מסוגל; כאשר אדם עבד עם סבלנות, גם אם הוא לא יראה תוצאות על המקום, אחרי מספר שנים הוא יראה פרות ופרי פרות.

בהפטרך של שבוע שעבר קראנו על כלב ופנחס שהלכו לרגל את ארץ ישראל וה' זמן להם לבוא לבית רחב הזונה; גם כלב וגם פנחס היו אנשים קנאים לדבר ה', כמו שהתורה מאריכה ששניהם ידעו ללחם ועשו זאת כשהיה צורך בכך, ברם, כאשר הם הלכו לרגל את הארץ נאמר שהם הלכו חרש - בשקט - הם לא חפשו להביע דעה, הם הלכו לשמע, וכאשר הם הגיעו לרחב הם שמעו את כל דבריה הנפלאים, שה' נתן להם את הארץ, את היראת שמים שהיה לה ואת הזכרון של יציאת מצרים וקריעת ים סוף שהיה צרוב בזכרונה במשך ארבעים שנה, והם זכו לשמע בזכות שהם היו 'חרש'.

מאיך המרגלים ששלח משה למרות שלכאורה צדקו בדבריהם, שבאמת קשה להלחם מול שלושים ואחד מלכים ולכבש את הארץ אולם טעותם היתה בכך שהם הביעו דעה; ה' לא בקש מהם לומר שאי אפשר לכבש, הם היו צריכים לשתק ולהבין שה' עשה מעבר למה שהם רואים ומאתו יתברך לא יבצר מאומה.

נמצאנו למדים שענוה ועין טובה עולים בקנה אחד; חרס נכתב בדברי חז"ל גם באות ס' וגם באות ש', אדם שהוא שפל ככלי 'חרס' שעשוי מאדמה - הוא גם שקט והולך 'חרש' - הוא חי את החיים שלו ושמח בחלקו הטוב, והוא מפרגן שגם לאחרים יהיה כל טוב. מאידך, אדם שכל הזמן חי את מה שיש לאחרים, מענין אתו כל הזמן מה השני עשה, כמה הוא מרויח בחדש, באיזה בית

פנינים מהפרשה

וצריך להיות חכם כיצד ללטש את היהלום הנפלא המאיר בלבו של כל יהודי, ועל ידי כך האור הבוקע בתוכו יאיר כזהר הרקיע. וכמו שנאמר בתנא דבי אליהו "ומה אני מבקש ממכם? אלא שתהיו אוהבין זה את זה, ותהיו מכבדין ויראין זה מזה".

משה רבנו למד לכלם דעת ה', שיתבוננו בתלמודם ויוציאו מהתורה מדות טובות ואהבת ה'. וקרח טען שצריך בית שכלו ספרים, ולא התבונן שצריך להוציא מהלמוד מדות ומעשים טובים. ועל כן מניחים את המזוזה בפתח, ואת התפלין על הלב והמח, בכדי להחדיר בנפשנו ולבנו אהבת ה', וכן להודות על הלב והמח שפועלים בנו כראוי.

גדולים וצדיקים, ללמד על חמרת המחלקת שאפלו קרח שהיה גדול מאד הפסיד את עולמו מחמת המחלקת, ובנדאי שאנו צריכים להשמר מכך מאד.

הקטורת מסמלת לאריכות אפים, שהיה יוצא ממנה ריח טוב. וכאשר אדם מריח הוא נושם נשימה ארכה, ההפך מקצר רוח. ולפיכך לקח צדקת קרח בקטרת, כי לא היתה להם אריכות אפים ולא המתינו לראות את כל הטוב שה' הביא וביא להם.

"ויתן את הקטרת וכפר על העם"

הקטרת מסמלת על היחודיות של כל יהודי,

קרח טעה לחשב שהוא צריך לעשות הכל, ולא השכיל שדוקא מה שהוא נתן לאחרים לעשות - זו השלמות - ולפיכך אין כל אחד ואחד מישראל יכול לקיים את כל מצוות התורה, לפניהם יש מצוות שאין לישראלים וכן להפך, וכן ישנם מצוות וברכות שונות שאנו יוצאים ידי חובה מאחרים, היות ששלמות עבודת ה' הנה כאשר אנו משכילים לקבל דין מן דין. וכענין "כל ישראל ערבים" - שכיון שכלנו מערבים ואחודים בדעה אחת לעשות את רצון אבינו שבשמים - זה לא משנה מי בדין עשה את המעשה, וכענין שאמרו חז"ל "כהנים אכלים ובעלים מתכפרים".

התורה מדגישה שקרח ועדתו היו אנשים

פנינת השבוע

האדם, שאני אעשה את השליחות שלשמה נשלחתי לעולם הזה, שאני אקדש את שמך בכל הליכותי, שאני אהיה עם סבלנות ונח לבירות, שהתורה שאני לומד תהיה תורת חסד, שיהיה לכל עמך בית ישראל אף טוב וחסד ונזקה להגאל בקרוב", וכן הלאה.

תפלות מתוקות כאלו, חשובים מאד בעיני ה' וזה עולה עד כסא הכבוד, כי זה לא לפי הכללים של הגדר הרגיל אלא זה יוצא מהקלל.

ממרוצת החיים, והוא יוצא למקום שקט ומתייחד עם בורא עולם ואומר: "אבי שבשמים, אני פונה אליך אישית ולא מתפלל אליך רק את התפלות המסודרות לנו מאנשי פנסת הגדולה ובצבוח, אלא אני מוסיף מעצמי מהזמן שנתת לי - לדבר אתך - כי אני רוצה להיות קרוב אליך יותר, אני מודה לך על כל הטוב שאתה נתן לי ואני מבקש ממך שאני אשמח בך תמיד, שאני לא אשחק אחרי הבלי העולם הזה שמטעים את

בלנו זוכרים את החתנות שהתקיימו בזמן הקורונה לפני כשלוש שנים, חתנות בלי אולמות ובמקומות עראיים וגם התזמורת לא היתה עם כל השלמות, הביאו כלי נגינה פשוט שיהיה קצת מוזיקה וכל דבר קטן ופשוט התקבל בגרבה, גם לא היו הרבה משתתפים בחתנה וגם אנשים שלא כל כך קרובים לחתן וכלו לקבל ברכה 'בשבע ברכות' או לרקד עם החתן. וכן זה גם בעבודת ה', כאשר אדם עוצר

פנינים מצויירים

שעל ידי גדולי ישראל אנו יודעים מה רצון ה' מאתנו - והו בגשמיות, כמאמר חז"ל: "כל העולם כולו נזון בשביל חנינא בני", וכאשר ראו כלם את יד ה' וגדלת הצדיקים בדרך של חסד על ידי מטה אהרן, הם האמינו בה' ובמשה עבדו.

אנו רואים בפרשה, שלמרות שכלל ישראל ראו בחוש שה' בחר במשה ואהרן על ידי שקרח ועדתו נפלו באדמה וכן שיצאה אש ושרפה את מאתים וחמשים מקטירי הקטרת - עדין היה לכלל ישראל טענות על משה ואהרן - היות שלאדם קשה להתחזק בדרך של יראה וענוה, ולפיכך צוה ה' את משה שיקח מטה מכל שבט.

יש כאן יסוד עצום: שעקר החנוכה הנו בדרךי נעם, הן אמת שלפעמים צריך להעניש ולהכות, אך אסור שזה יהפך לדרך חנוכה. וגם כשצריך לעשות זאת, לא להוציא את הפעס על הילד ולא להכות חזק, ובנדאי שלא להקפיד זמן רב, אלא תכף לשמאל דוחה - ימין מקרבת.

המטה מסמל בדרך כלל לענשים, אולם כאן המטה שמש בדרך חיובית, שמטה אהרן הוציא שקדים. וזה היה ללמד לכלל ישראל, שדרך הצדיקים משפיע להם כל טוב, הן ברוחניות -

לומר מלים רעות לשום אדם, יהיה מי שיהיה'.

האמת שהייתי בכזו שפלות באותם רגעים, חשבתני על כל האנשים מהשכונה שראו אותי בקלקלתי, והדברים שציאו מלבן הטוב הדרו ללבי, גמרתני אמר בדעתי לשנות את אורחותי בהקדם, וכיום, כחצי שנה אחרי אתו מעשה עבדתי ואני עובד עם עצמי ביסודיות בכדי להשתפר, אמנם אני עוד לא משלם, אבל אני מרגיש שנהייתי אדם חדש שנגעים להם לשחות במחצתו בהרגשה טובה ולא בהרגשה של פחד, וב"ה חיי נהיו שלווים ורגועים יותר.

אני מעלה את הדברים על גבי הגליון בכדי ללמד שזו לא בושה לערוך עבודה יסודית בתקוה המדודת ואדרבה אני פאן בעולם הזה בשביל לתת ולעשות חסד ולהזהר בכל משמר לא לפגוע לא לצער ולא להחליש דעת של אף אחד - גם מי שהוא תחתנו וגם מי שמטל עלינו לחנכו, לעשות זאת בדרכי נעם, להאיר במקום להעיר ומנסיוני הקצר זה משפיע ומועיל הרבה יותר.

ווארט לשולחן שבת

עם כזה הרבה טוב שיש לה מה יש לקנאות באחרים?

"ויקח קרח"

יש להבין היאך חלק קרח על משה רבנו שהוציאם ממצרים, וקרח את הים, ועל ידו היה לכל ישראל כל טוב; והנה אמרו חז"ל שקרח היה אדם חשוב ואף היה מנושאי הארון, והיות שקרח הוא הרגיש שלפי כבודו משה לא נתן לו תפקיד הראוי לו כפויבא בתנחומא באריכות, והגאון שלו גרמה לו להיות כפוי טובה. ולא עוד אלא שקל טוב שהוא קבל ממושה ואהרן, זה גרם לו להיות עוד יותר כפוי טובה ולחלק עליהם.

נמצינו למדים שהיסוד הראשון בכדי להפיר טובה, זה ענוה והקנעה, וגם כאשר אדם מקבל תוכחה הוא שמת, כי הוא מבין שרק כך הוא יזכה להשתלם יותר ויותר, מאידך כאשר אדם מרגיש שהכל מגיע לו יהיו לו תמיד טענות, ואפשר שגם על זה נצטוינו "ולא יהיה קרח כקרח וכעדתו", שנהיה עם עין טובה ונראה את כל הטוב.

ולפיכך נסמכה מצות פדיון הבן לפרשת קרח, ומצוה זו, הגה זכר ליציאת מצרים, ונכלל בה הודאה על כל הנסים הפורטיים שלנו ובפרט החסד שנולד לאדם ילד, ולפיכך בפדיון הבן הפכה שואל את אבי הבן האם אתה מעריך את הבן שלך? האם אתה רוצה אותו או שאתה מעדיף כסף? וכך אדם מתמלא בהערקה והוא מבין שהוא מיליארדר, ואין לו מה לקנאות באחרים על דברים זוטרים.

ויש לנו לדעת שבשמים על כל דבר קטן מקבלים עולם מלא ועלינו להיות חכמים ולהעריך כל דבר טוב שאנו זוכים, וכן להשקיע ברוחניות בתורה ובמצוות, וכן להשקיע בילדים להחזיר בהם יראת שמים ומדות טובות, בכדי שנוזק על ידם לכל טוב בזה ובבא, ולא להשקיע רק בפרנסה ובקשי להיות עם הילדים, אלא להשקיע בפרנסה הרוחנית שלנו לדורי דורות.

באמת עשיתי טוב ואני משקיע המון בעבודת ה' ובתוך הבית. כך חלפו להם השנים, נולדו לנו ילדים והכל התנהל על מי מנוחות, חוץ מ... עד שהקב"ה זמן לי מקרה מוזעזע ששנה את אורחות חיי. היה זה באחד מימי ששי של חדש שבט השנה, באותה שבת היתה לנו במשפחה המרחבת שבת חתן של שבע ברכות, ואני הייתי אחראי על הקניות, כמובן שאת רב הקניות ערכתי באמצע השבוע, אבל דברים שהיו צריכים קרו ודברים כבדים השארתי ליום ששי בכדי שאוכל לקחת אותם ישר לאולם, כאשר נקבל את המפתח. באותו יום ששי ירד גשם עז, הצטערתי קצת שהשארתי חלק מהקניות ליום ששי, אולם ברך אחרת כבר לא היתה ביד, יצאתי עם רשימה ארכה של קניות במקומות שונים, והתחלתי בסבב הקניות.

כשסימתי את הקניות וסדרתי את הדברים באולם יחד עם ילדי שבאו לעזר, שמתי לב ששכחתי לקנות פצוחים, השעה היתה כבר שתיים בצהריים ואני קויתי שהחנות עוד פתוחה, בני בן השמונה התחנן אלי שאצטרף אתו לנסיעה, לא היה לי כ"כ חשק, אף בסוף הסכמתני, כשהגעתי לחנות מרב לחץ לא טרחתי לחפש חניה השארתי את האוטו על הכביש ונכנסתי לחנות תוך כדי שאני אומר לבני שימתין לי כמה דקות ברקב עד שאשוב.

סימתי את הקניות ויצאתי עם כל השקיות לרכב, נסיתי לפתח את הדלת אלא שאז נכונה לי הפתעה לא נעימה כלל, כל דלתות הרכב היו נעולות כשהמפתח בפנים, בצד עמד בני שציא מהאוטו, הבנתי שהוא נעל את הדלתות, הייתי בלחץ עצום, ירד עלי גשם, הרכב תקוע באמצע הכביש והכל בגלל השוונות של בני, לא שלטתי ברוחי והתחלתי לצעק עליו בקולי קולות, הטחתי בו מלים קשות כדורבנות, שקל הרחוב שמע אותי ואנשים התחילו להתקבץ סביבי.

הבן שלי עמד לו מכוץ בשפניו אדומות והוא רק מחפש שהאדמה תבלע אותו ככה, בעל החנות שהיה שכן שלי יצא גם הוא לראות על מה הצעקות וכאשר הבין מה קרה הוא אמר לי איך אתה מדבר ככה לבן שלך? הייתי כל כך כעס ובמקום לשתק אמרתי: אבל הוא תקע אותי בכזה לחץ ובכזה מצב, מה אני אעשה עכשיו חבר אחר מבית הפנסט שראה גם הוא את המצב המביא קרא לבני שעמד במקומו וחיזק אותו, עוד שכן הזמין מישהו שמבין ברבבים אבל כלם היו מזעזעים מהמלים שאמרתי.

אחרי שהתעשתי ונפרתי שיש לי עוד מפתח בבית ושכן טוב נסע להביא לי את המפתח, כשבאתי להפנס לרכב בעל החנות שהיה ירא שמים וקובע עתים לתורה קרא לי לחנות ואמר לי, 'דע לה שכששמעתי את הצעקות שלך והמלים שהוצאת מפיך הייתי ממש בהלם, לא היה לי חשק למכר, מהרתי לסגור את החנות וישבתי ובכיתי, כל כך רחמתי על הבן שלך ולא פחות מכך עליה היה לה נסיון משמים ואתה לא עמדת בו, כל מה שאתה טורח לקנות לכבוד שבת ולכבוד האורחים לא שונה אם אתה פוגע בגוף בנה אתה צריך לגשת אליו בבית ולומר לו 'טעית! אני מבקש ממך סליחה, לא הייתי צריך לצעק עליך כך.'

כל אחד עשה טעויות והטעות שאתה עשית גדולה מהטעות שלו שהוא בסך הכל ילד, הוא עוד יגדל ותראה ממנו נכדים ונינים לרב, יהיה לה רב נחת ממנו ועל מה אתה עשה עסק?! למה אתה הורס את הנפש שלו בידים? אתה מכרח לטפל בפעם שלך ולזכר שאסור

